

Chefen har ordet:

Tack för 2005!

Mitt första år som ordförande för vår kamratförening med nästan 1 300 medlemmar har varit mycket intressant och på många sätt positivt. Vi har en styrelse med en bra blandning av olika kompetenser och med en bra åldersfördelning.

Under året har vi försökt att se in i kristallkulan för att se åt vilket håll vår kamratförening skall gå. Vi har ställt oss många frågor, som t ex: Vilka aktiviteter skall vi ha? Hur länge kommer vår förening att leva vidare? Hur skall vi rekrytera? Skall vi ge ut en tidning?

Vi i styrelsen är helt överens om att det utbud av aktiviteter som vi just nu har är de som ligger i tiden. Det innebär att vi inte har sett oss föranledda att ändra riktningen på skutan i stort. Vi har ett välbesökt årsmöte med ingående, intressant och aktuellt föredrag och därefter en god middag i kamratlig samvaro.

Spännande Polenresa

Vårens studieresa till Lund genomfördes liksom en rekognosceringsresa till Polen inför 2006 års resa. Jag kan lova er att det kommer att bli ett intressant besök i Polen, med många kanske inte tidigare besökta historiskt viktiga platser. Ni kan på annan plats i tidningen läsa om resan och hur du anmäler dig. Lundaresan blev under Gunnar Ohlséns ledning ett mycket uppskattat avbrott i allt vårarbete.

Under hösten har jag för första gången som ordförande haft förmånen att närvara vid Stockholmsavdelningens årsmöte. Den stora behållningen var inte minst att få återse många av våra äldre regementskamrater. Jag måste i min första ledare passa på att tacka medlemmen Göran Lundahl för att han alltid ställer upp när vår förening behöver transporter och vinster till våra lotterier.

Jullunchen avnjöts som vanligt sista lördagen i november. Lars Folkesson med stab lyckades att få oss i riktigt god julstämning efter all god mat.

Området förändras

I Halmstad fortsätter utvecklingen av gamla regementsområdet till ett modernt luftvärnsområde. I skrivande stund har vår tennisbana försvunnit och ytterligare en luftvärnshall är under uppförande. Vår ”kära” gamla vaktlokal kommer äntligen att byggas om och anpassas till dagens säkerhetskrav. I vår kommer, under Anders Strängs ledning, regementsmuseet att flyttas till gamla kadedtmässen utanför kaserngrindarna. Jag

vill passa på att tacka Carl-Gustaf Bergenstråhle för ett långt och stort engagemang i regementsmuseet som är så viktigt för oss i kamratföreningen.

Stärkt samhörighet

Söndagen den 19 september 1937 bildades vår kamratförening. Medlemsantalet var strax över dagens notering. Vår förste ordförande, överste Axel Walfrid Carl Gyllenkrok, klubade de föreslagna stadgarna som angav att ändamålet var att knyta banden mellan hembygden och regementet, stärka samhö-

righeten mellan dem som tjänstgör och tjänstgjort vid I 16, vårda regementets traditioner och befordra ett gott kamratskap. Jag tycker att detta stämmer väl överens med vad vi i kamratföreningen sysslar med. 2007 firar vi vårt 70-årsjubileum. Tillsammans skall vi göra det till ett festligt jubileumsår.

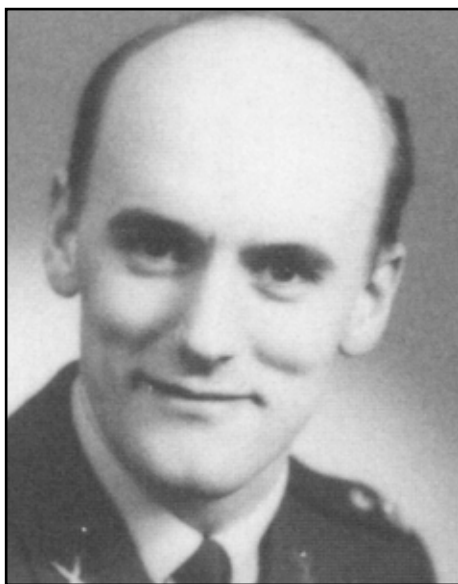
Välkommen till årsmötet den 31 mars!

Kamrathälsningar

Johan Rydén

*Ordförande Hallands regementes
och Hallandsbrigadens kamratförening*

Ingvar Karlsson

Kamratföreningens tidigare kassaförvaltare, kapten Ingvar Karlsson, har lämnat oss.

Ingvar började sin militära bana vid I 16 1959 och invaldes i kamratföreningens verkställande utskott 1966 som kassaförvaltare, en post som han lämnade 2000.

1977 övergick Ingvar till civil verksamhet i bevakningsföretaget Securitas, något som dock inte påverkade hans helhjärtade engagemang i kamratföreningen. Under ett tredjedels århundrade skötte Ingvar vår förenings ekonomi på ett grannliga sätt, utan stora ord och åthävor men med en härlig stillsam humor. Med en aldrig sviktande lojalitet genomförde han sitt uppdrag, många gånger med insatser långt utöver vad plikten krävde.

Som en gärd av aktning och tacksamhet för ett gediget arbete inom vår förening tilldelades Ingvar vid årsmötet 2000 SMKR:s förtjänsttecken i guld.

Vi, Ingvars vänner och kamrater inom och utanför kamratföreningen, minns en godhjärtad vän och kamrat och lyser frid över hans minne.

Lars Arne Karlsson

Året som gick

Som en sammanfattning av året, kan man säga följande: Trots regementsdöden lever vårt kära regemente vidare. Det visar inte minst intresset för våra aktiviteter. Vår kamratförening har väl inte varit så aktiv ens under de åren regementet levde. Vad har då hänt under 2005?

Allvarliga män i regementets aula. Sittande längst fram från vänster, hedersmedlem Eric Djuräng, Arne Hidgård och Bengt Ekberg. Foto: Jan Erik Nordberg.

Årsmötet

Fredagen den 18 mars avhölls årsmötet i regementets aula. Öppnandet föregicks av samlingsmusik, väljudande genom Hemvärnets musikkår.

Föreningens ordförande, Anders Emanuelson, inträdde kl 18.30 till regementets igenkänningssignal, varefter fanförelare inmarscherade med Hallands regementes och Hallandsbrigadens fana. Ordföranden hälsade ett drygt 80-tal närvarande hjärtligt välkomna, varvid han särskilt vände sig till kvällens föredragshållare, försvarsanalytiker Anders Tunberger, hedersledamoten Arne Hedman med hustru Iréne, hedersmedlemmarna Eric Djuräng och Erik Österberg, inbjudna gäster från lokala

kamratföreningar samt kamrater från den avvecklade lokalavdelningen i Göteborg.

Överste Emanuelson uppläste inkommet svarstelegram från H M konung Carl XVI Gustaf och drottning Silvia samt prinsessan Lilian.

Vid parentation över årets bortgångna kamrater spelade musikkåren Vid dagens slut. Musikkåren, under ledning av dirigenten Birgit Nilsson-Huss, spelade därefter en mycket uppskattad konsert med välkända melodier.

De efterföljande mötesförhandlingarna gick som vanligt fort. Byte av ordförande skedde. Anders Emanuelson avtackades för sin ledning under fem år med ett kamratföreningskrus av pågående ordförande Johan Rydén.

Avgående ordföranden Anders Emanuelson avtackas av pågående Johan Rydén. Foto: Jan Erik Nordberg.

Så antrade försvarsanalytikern Johan Tunberger scenen. Hans rykte om drastiska förändringar av vårt försvar besannades. "Lägg ner! Bygg upp! – ett nytt försvar" var det bärande temat. Vi fick oss många tankeställare efter ett ibland något filosofiskt anförande.

Middagen, vällagad och välsmakande som vanligt, avnjöts så på mässen. Att många av gästerna hade ett förflutet inom försvaret hördes på ljudnivån. Alla försökte överrösta alla. Oaktat detta fanns kamratskapet och trevnaden vid bordet.

Avgående ordförande framförde gästernas tack för den sedvanliga och fina inramningen vid föreningens årsmöte.

Kvällen avslutades med förnämligt lotteri från sponsorerna Berit Emanuelson, Eric Rasmusson, Conny Benjaminsson och Göran Lundahl. Stort TACK!

Resa till Lund

Som ett led i vår ambition att besöka samtliga slagfält, vars namn finns vackert broderade i den gamla Wästgötha-Dals-fanan – modell 1844, överlämnad av Oscar I på Axvalla hed 1858 – var så turen kommen till Lund.

Avresa från kasern. "Fären" räknas. Stig-Allan Jönsson kontrollerar avgångstiden under överinseende av Jens Flenner.

Vid kontakt med "lärde" i Lund framkom att lokalvitterheten hade gjort en egen forskning om slaget för att inte följa den allmänt förhärskande "08-varianten". Docenten, universitetsläraren, historikern m m Anders Ödman städslades för denna uppgift.

Lördagen den 28 maj anträdde ca 50 förväntansfulla kamrater resan till Lilla Harrie kyrka utanför Lund. Nämnde Anders Ödman

I Lilla Harrie kyrka. Vår utmärkte ciceron, Anders Ödman, beredd att starta dagens odysse.

Hungriga kamrater stressar matutdelarna. Trots att vi satt på Lunds gamla soptipp smakade kassler och potatissallad utmärkt.

redogjorde där för hur slaget gick till. Därefter besöktes plats efter plats på slagfältets mest intressanta scenarier. Vi njöt av vackert väder och ciceronens charmiga sätt att levandegöra historien med många roliga utvecklingar.

Lunch intogs på Lunds gamla soptipp, i dag ett kuperat grönområde. Kassler och po-

Anders Ödman avtackas efter en mycket uppskattad guidning på slagfältet.

Slottet Svenstorp där den danske och svenske kungen bytte högkvarter. Kungarna sov i rummet längst ner i den utskjutande delen.

tatissallad med tillbehör sköljdes ned med öl och vin, på samma plats där Wästgötha-Dals knektar bl a försvarade det svenska artilleriet den 4 december 1676. Avslutningsvis besöktes slottet Svenstorp där både den danske och

svenske kungen övernattat i anslutning till slaget. Slottet ägs i dag av en släkting till vår tidigare regementschef Axel Gyllenkrok.

Vid bussresan hem till kasern lovordades Anders Ödman för sin guidning.

Göran Wetterlundh (alias [www.wetterlundh.s!/?](http://www.wetterlundh.s!/)) redogör hur viktigt det är med rätt epostadress. Lars Folkesson lyssnar misstänksamt. (Samtliga foton: Conny Benjaminsson.)

Jullunchen

Den i dag traditionsrika (tredje året) jullunchen avlöpte som vanligt, lördagen före första advent, på I 16:s gamla mäss. Ett drygt 60-tal gäster, hungriga på både mat och gemenskap, fylldes runt borden.

Andra aktiviteter runt om Halmstad gjorde att något färre än vanligt samlats. Vår kamrat Erik Rasmusson tog dock tillfället i akt att "tanka och ge" lite gemenskap innan Halmstad GK:s 75-årsjubileum gick av stapeln ute på Tylöhus. Erik var mannen bakom jubileumstidskriften och må därför vara ursäktad.

Stämningen steg fort i likhet med tidigare år. Att samlas till första snapsen tog sin tid, men den smakade likafullt angenämt. Två förtryckta snapsvisor avsjöngs varefter fri snapssång tilläts. Niclas Haglund var inte sen att ta ton till något tolkningsbara ekivoka texter. Rösten var det inte fel på och våra yngre medlemmar kunde texterna väl. Detta får sägas till deras försvar.

Göran Wetterlundh ville som vanligt säga några ord. Han tackade för maten och trasslade sig sen in och ut (?) i vår digitala cyberspace. Styrelsen överväger efter detta tacktal att utnyttja "Kamratfonden" för Görans utbildning till ett ECDL (European Computer Driving License). Ingen har tråkigt när Göran talar.

Familjen Heiner (sex närvarande) utnyttjade jullunchen för släkträff, anförda av nestor Carl-Erik. Så vidtog lotterishowen. Priser (de flesta tålde kyla) skänkta som vanligt av Göran Lundahl. Veinö Sirviö hade med dotters hjälp kommit över Systembolagets sista exemplar av "Jägarbrännvin". Recept enligt förre överstelöjtnanten vid regementet, Carl-Fredrik Hyltén-Cavallius. Glädjen över vinst var lika stor som fördragsamhet över nitlott. Vi tackar våra mecenater stort.

Vi gläder oss över alla anhängiga på våra aktiviteter och ser gärna att männen och kvinnorna anmäler sina respektive som medlemmar. Kamratföreningen är öppen för alla och det kostar endast 50 kronor per år (2006).

Gunnar Ohlsén

Vice ordförande i kamratföreningen

Vår mecenat Göran Lundahl njuter av kaffe och konjak i gustavianska rummet.

Vice ordföranden Gunnar Ohlsén kontrollerar att alla priser är på plats.

Stockholmsavdelningens verksamhetsår

Stockholmsavdelningen har haft sitt årsmöte den 14 november 2005 på Militärsällskapet på Skeppsholmen. I styrelsen invaldes avdelningsdirektören Rolf Monéus, FRA.

I övrigt omvaldes styrelseledamöterna. Närmare uppgifter om styrelsen finns på omslagets andra sida. Smärre ändringar gjordes i stadgarna, bl a efter synpunkter från moderföreningen.

Föredragshållare var brigadgeneral Stefan Kristiansson, som tidigare tjänstgjort på Hallands regemente. Hans intresseväckande

föredrag handlade om utmaningar för under rättelse- och säkerhetstjänsten.

Nye ordföranden på besök

Från moderföreningen hade fyra representanter kommit, nämligen kamratföreningens nye ordförande, överste Johan Rydén, vice ordföranden Gunnar Ohlsén, Göran Lundahl

Vid Hovstallarna 2005. Fr v: Ingegerd Monéus, Rolf Monéus, Karl Erik Rosén, Ullavera von Mentzer, Lennart Törnqvist, Carl Fredrik von Mentzer och kavaljerskusken Sofia Olsson som guidade. Foto: Helmuth Benedy.

Stockholmsavdelningens styrelse utanför Militärsällskapet. Främre raden fr v: Lennart Törnqvist, Rolf Monéus, Karl Erik Rosén, Helmuth Benedy. Bakre raden: Carl Fredrik von Mentzer, Al Samfors, Björn Jonsson, Lennart Nykvist. Ulf Fredriksson var ej närvarande. Foto: Helmuth Benedy.

och Lennart Rydén. Johan Rydén var tidigare chef för Hallandsbrigaden. Externa gäster var representanter för Hälsinge regementes kamratförening Stockholmavdelning (I 14 S), Norra Smålands regementes kamratförening Stockholmskretsen, Föreningen Smålands husarer i Stockholm, Västernorrlands regementes kamratförening Stockholmavdelning och "Södra Skåningarna".

Flera studiebesök

Under verksamhetsåret har Stockholmavdelningen bl a gjort ett besök i Hovstallarna och ett på Musköbasen, samt studieresor. Med en ceremoni vid Georg Carl von Döbelns grav hedrades hans minne.

Stockholmavdelningen har varit representerad då förband från Halland gått högvakt och då andra kamratföreningars Stockholmavdelningar haft möten.

91-tecknaren bortgången

Den kände 91:an Karlsson-tecknaren Nils Egerbrandt, som deltog på årsmötet 2004, avled under verksamhetsåret. Vid hans begravning representerades Stockholmavdelningen av Lennart Nyström. Ett team tecknar serien om 91:an så den kommer att fortsätta.

Karl Erik Rosén har under året arbetat med att nedteckna Stockholmavdelningens historia. Förhoppningsvis kan den bli klar under den närmaste framtiden.

I somras har Stockholmavdelningens arkiv transporterats ner till moderföreningen. Det arbete som nedlagts på arkiveringen har glädjande nog resulterat i att även andra kamratföreningar, till exempel I 14 S, ordnat sitt arkiv med vår arkivering som förebild.

Karl Erik Rosén

Hedersledamot och f d ordförande för Stockholmavdelningen

XXX Nordiska Militära Kamratföreningsmötet i Helsingfors 8–13 juni 2005

Mötet inleddes i Stockholms hamn av försvarsmaktens informationschef, överste Anders Hedgren. Hans beskrivning av försvarsreformens mål, dvs ett flexibelt och användbart insatsförsvaret med ca 5 000 värnpliktiga per år, utgjorde en mörk jämförelsebakgrund till vad vi senare fick se i Finland.

Överste Hedgren konstaterade att någon planering för ett eventuellt återtagande inte fanns, utan att man litade helt på en "omvärldsanalys"!

I Helsingfors ägnades den första dagen till högtidliga kransnedläggningar, dels i Sandhamn på Gardesjägarregementet, dels på Sandudd vid Hjältegravarna, marskalk

Gardesjägarregementets chef, överste Perti Laatikainen, med kamratföreningens C F von Mentzer samt SMKR:s ordförande, kommandör Sune Birke.

Vid en gemensam middag under överfarten tilldelades C F von Mentzer SMKR:s hederstecken i guld av ordförande Sune Birke.

Mannerheims grav samt de svenska frivilligas minnesmärke. Dagen avslutades med en mottagning i Helsingfors stadshus, där det redovisades att Sveaborg var anledningen till att staden existerade!

Behåller värnplikten

Fredagen den 10 juni innehöll flera högintressanta föreläsningar om det finska försvaret. Kommendören K G Storgårds höll en briljant orientering om hur Finland avsåg att utveckla sitt försvar. Han visade bl a att man bibehåller allmän värnplikt, att man organiserar åtta plus sju brigader samt att hotet är litet i dag men kan öka. Något hot från Sverige eller Norge upplevdes inte, någon annan granne berördes ej. En kortfattad och realistisk omvärldsanalys!

Dagen avslutades med att överste Pertti Laatikainen visade upp sitt regementes uppgifter och vapenarsenal i Helsingfors försvar.

Föredrog Ryssland

Under lördagen besökte vi Sveaborg där vi guidades av en ung finländsk akademiker, som skildrade fästningens fall ur finländsk horisont.

Cronstedts kapitulation ansågs delvis bero på att många av de adliga finska officerarna ansåg att Ryssland kunde erbjuda bättre förhållanden än det fattiga Sverige.

Pampig middag

Försvarshögskolans matsal var platsen för mötets högtidsmiddag. Den avslöpte med sedvanlig pompa och ståt, marschmusik, körsång, långa tal och medaljutdelning. Ja, till och med hyllningstelegram från ländernas statsöverhuvuden lästes upp. Kvällen avslutades med kamratlig samvaro på mässen.

Den sista dagen, söndagen, var helt fri. Många av oss passade på att besöka armémuseet.

En imponerad delegation embarkerade ”Gabriella” kl 16.30 för återfärd till Stockholm och insatsförsvaret.

Carl Fredrik von Mentzer
F d överstelöjtnant vid I 16

Kejsar Haile Selassie, åtföljd av kronprinsen och bataljonschefen, inspekterar II. Koreabataljonen före avresa 1952. (Samtliga foton: Orvar Nilsson.)

I kejsar Haile Selassies tjänst

Redan 1935 fanns en svensk officersgrupp i Addis Abeba för utbildning av inhemska ynglingar till officerare. Men på grund av Italiens brutala anfall i oktober, och ockupation av Abessinien, kunde inte projektet genomföras.

Sedan engelska trupper under andra världskriget befriat landet ändrades namnet till Etiopien. Den landsflyktige kejsaren återvände från London. Han bad om svenskt bistånd för att återutveckla landet. Ett stort antal svenskar, bl a jurister, läkare, lärare, poliser och sjuksköterskor, reste till Addis Abeba. Vid det kejsarliga livgardet startades 1946 en kadettskola under ledning av överstelöjtnant Tage Olihn och en flygkadettskola vars chef var Carl Gustaf von Rosen, som

tjänat landet under kriget 1935–1936 som ambulansflygare.

Koreakriget startar

”Officerskurs Olihn” utexaminerades 1949 och en ny officersgrupp, ledd av överstelöjtnant Rickard Nilsson, började utbilda nästa kadettkull. Jag hade anmält intresse, men blev inte uttagen. Vid midsommartid 1950 började Koreakriget. FN stämplade Nordkorea som angripare och sände en USA-ledd FN-styrka

till Sydkoreas hjälp. Kejsar Haile Selassie beslöt bidra med en bataljon vars utbildning skulle ledas av Rickard Nilsson. Denne skrev då till Stockholm och begärde att jag skulle skickas ned för att medverka vid Korea-bataljonens utbildning. Då blev jag tillfrågad om jag ville åka. Det ville jag!

Tjänstledighet beviljades. Många sprutor togs, bl a mot tyfus och gula febern. Kontrakt skrevs på etiopiska ambassaden i Stockholm där kostnader för flygresan utbetalades kontant, varefter man fick ordna resan själv.

Lång resa

Tillsammans med Tettan och Gösta Isaksson, som reste tillbaka efter ledighet i Sverige, startade min resa i Helsingborg. Därifrån gick linjebussfärden genom Danmark, ett sönderbombat Västtyskland, Schweiz, över Alperna ner till Rom. Vid alla gränspasseringsringar kollades bagage och inte minst valutan minutiöst. Valuta till ett värde av högst 400 kronor fick utföras från Sverige.

Efter några dagar i Rom flög vi till Athen och efter två dagars turistande där, vidare till Kairo. Vi bodde på världsberömda, tyvärr numera nedbrända, Shepherds Hotel och besökte pyramiderna, Egyptiska museet samt basarerna innan vi tog Ethiopian Airlines till Addis Abeba.

Från 1 oktober arbetade jag med Koreabataljonen, vars utbildning leddes av Rickard

Major S-E Naucleur ombord på Gen J H McCrae.

Nilsson samtidigt som han förde fram kadett-skolan till tidigarelagd examen.

1 200 frivilliga

Koreabataljonen bestod av 1 200 man – alla frivilliga ur livgardets vaktbataljoner. Stabs-officerare, kompanichefer och deras ställföreträdare togs ur ”kurs Olihn” och plutonchefer ur ”kurs Nilsson”. Ett par dagar före avresan tillsattes bataljonschefen, en överstelöjtnant från etiopiska armén. Över honom utnämndes en överste till force commander.

Avskedsparad ägde rum 12 april 1951 i närvaro av diplomatiska kåren och tiotusentals andra åskådare. Dagen därefter påbörjades tågresan till Djibouti i Franska Somaliland.

Begärde avsked

Tidigare hade man hört sig för om två svenska officerare kunde följa med och biträda vid utlovad utrustning och utbildning i Korea. Från svenska utrikesdepartementet meddelades att detta inte var möjligt av neutralitetspolitiska skäl. Sten-Eggert Naucleur och jag – som båda två gånger tidigare fått avsked för tjänst i Finland, först under vinterkriget och därefter fortsättningskriget – begärde då per telegram avsked ur svensk tjänst, vilket omgående beviljades. Vi anställdes som majorer i kejsar Haile Selassies livgarde, bytte till etiopisk uniform och flög med eget plan fördd av en etiopisk pilot till Djibouti, där vi anslöt till bataljonen som advisers.

Befäl med svenska rötter

Resan från Djibouti till Korea i det amerikanska trupptransportfartyget Gen J H McCrae tog tre veckor. Ombord fanns, utöver etiopierna, en amerikansk transportbefälhavare och två kontingenter ersättningsmanskap på vardera 250 man från Holland och Grekland. I Bangkok hämtades ytterligare 250 marin- och armésoldater från Thailand.

Skepparen, med överstes grad, var svensk-amerikan från Linköping och hans närmaste man, förste styrmannen, kom från Falköping, medan maskinchefen härstammade från Motala. Vi lånade några lätta amerikanska infanterivapen av holländarna. Sedan vi lärt oss själva, övade vi de etiopiska officerarna, vilka därefter överförde kunskaperna till soldaterna.

Möttes av presidenten

På morgonen den 6 maj gled vi in i den krigstida huvudstaden Pusan hamn. På kajen mötte den sydkoreanske presidenten Syngman Rhee och representanter från FN-styrkorna i Korea, bl a från Svenska Koreaambulansens sjukhus i Pusan (dit bataljonen hänvisades i sjukvårdsavseende). Blomstermyckade koreanska småflickor sjöng och delade ut blommor. Två amerikanska negerorkestrar i vita hjälmar och vita damasker turades om att överrösta varandra med jazzmusik.

Ny utrustning

Efter debarkering transporterades vi till ett utbildningsläger cirka en mil utanför Pusan, där vi alla förlades i tält. Splitter ny utrustning – uniformer, kläder, handvapen, tunga vapen, fordon m m – tillfördes bataljonen och vi hjälpte till med utrustningen. I lägret fanns en utbildningsstab av amerikanska officerare och underofficerare med krigserfarenhet från andra världskriget och Koreakriget som ledde utbildningen. Etiopierna fick redan från början stort beröm för god disciplin, arbetsglädje och gott taktiskt uppträdande.

Då bataljonen fått sex veckors utbildning, omfattande vapen- och materieltjänst samt stridsteknik i grupp och pluton, meddelade force commandern att vi skulle få nya uppgifter. Naucleur blev sambandsofficer i FN-överbefälhavaren general Ridgways högkvarter i

Rickard Nilsson i Addis Abeba 1951.

Tokyo. I den befattningen kvarstod han till i december, då han via Addis Abeba återvände till Sverige.

Åter till Etiopien

Jag beordrades att återvända till Etiopien för att leda den fortsatta Koreautbildningen där. Ett militärt transportplan tog mig till Tokyo. Dagen därefter flög jag med engelskt propellerpassagerarplan med fyra motorer via Okinawa-Hongkong-Calcutta-New Delhi-Abadan till Kairo. Därifrån tog Ethiopian Airlines mig via Port Sudan och Asmara till Addis Abeba.

Efter återkomsten från Korea blev jag ansvarig för Koreautbildningen. Ett ersättningskompani vars manskap skulle ersätta förluster i Koreabataljonen avreste i två omgångar, 120 man i augusti och 230 man i november. En ny bataljon på 1 200 man sändes i två omgångar 1952 varefter I. bataljonen kom hem.

Artikelförfattaren i tältlägret utanför Pusan. Majorstecknet på kragen och etiopiska livgardets emblem i mössan.

Ännu en bataljon utbildades. III. bataljonen reste till Korea i april 1953 och II. bataljonen kom tillbaka i juni samma år. Sammanlagt sände Etiopien nära 4 000 man till Koreakriget, innan detta upphörde i juli 1953.

III. etiopiska Koreabataljonen tränar inför avskedsparaden i Addis Abeba i mars 1953.

Svenska Röda Korsets Koreaambulans i Pusan 1951. Längst fram chefsläkaren överste Tolagen.

Kontraktstiden över

Mitt treårskontrakt gick ut sista september. Genom utnyttjande av outtagna semesterdagar kunde avresan ske långt tidigare. Färden gick via Asmara till Aden på Arabiska halvön. Därifrån med engelskt fartyg, vilket förutom last kunde ta 500 passagerare, runt Afrika.

Förutom ön Zanzibar besöktes ett antal hamnstäder på Afrikas ostkust: Mombasa, Dar es-Salaam, Beira, Durban och Port Elizabeth, innan vi rundade Goda Hoppsudden och kom till Kapstaden med det mäktiga Taffelberget.

Resan norrut gick via Saint Helena, där Napoleons grav besågs, Ascension, Kap Verdeöarna och Kanarieöarna till London. Därifrån blev det flyg hem till Sverige. 1 oktober 1953 återinträdde jag i tjänst på I 16.

Orvar Nilsson

F d överstelöjtnant vid I 16

PS I Pusan mötte jag en ung vacker blondin från Gotland. Hon var operationssköterska i Röda Korsets Koreaambulans. Det sade "klick"! Vi gifte oss i Addis Abeba 2 december 1951 och har nu varit gifta i 54 år. Men det är en annan historia. DS

Bilder och minnen från matsalen

Bild av matkö från 1937. Matsalen var färdig samtidigt med kasernerna som invigdes 1907. Foto: Arkiv.

Denna bild från 1957 visar del av utspisningshallen med fonddekoration, ett Tylösandsmotiv av dekorationsmålaren Edw. Högarth från 1939. Observera de synliga takstolarna. Dessa togs bort vid en ombyggnad under senare delen av 1960-talet då man inredde en andra våning för att erhålla en reservmatsal. Foto: Arkiv.

Artikelförfattaren Henrie Jönsson var under många år chef för regementets sjukhusexpedition.

Bild från 1956.
Från höger: matsal, kök-
inrättning, förbindelsegång
till proviantmagasin.
Magasinet var från början en
fristående gulmålad
träbyggnad i tre våningar.
Här var även bostad för
köksföreståndaren, en
underofficersbefattning.
Proviandmagasinet revs
1980 och en ny byggnad för
modern livsmedelshantering
uppfördes. Observera
skorstenen som tillhörde
matinrättningens egen
panncentral. Foto: Arkiv.

Matsalen 2006. Genom en lång utgrävning under södra delen av matsalen, s k köhall, kommer de värnpliktiga upp i matsalen framme vid utspisningsdisken. I militärrestaurangen finns matsal för värnpliktiga med 360 sittplatser och personalmatsal med 170 sittplatser. Foto: Mogens Berger.

Ett försvarsbeslut sett ur personalavdelningens perspektiv

”Det tar aldrig slut! När får vi lugn och ro?” Det var tankarna som for genom huvudet när jag ögnade igenom text-tv:s rubriker. ”5 500 personer kommer att sägas upp inom Försvarsmakten.”

Kort därefter gick överbefälhavaren ut och sade att det inte blir någon yrkesofficersskull 2005–2007. Han tog också senare under 2005 beslutet att ineliggande yrkesofficersskull (YOP 03–05) inte skulle anställas. Mycket olyckligt då detta får långtgående konsekvenser. Förmodligen innebär detta att något tillskott av nytexaminerade fänrikar inte kommer att ske förrän 2008. Grundat på det beslutsunderlag överbefälhavaren då hade

förutsätter jag självklart att han, precis som vi andra, fattade det minst dåliga beslutet.

Dystra erfarenheter

På luftvärnets personalavdelning har vi som en fördel – eller nackdel – erfarenheter från tidigare förbandsnedläggningar: I 14, Lv 3, Lv 4, I 16 och IB 16. Vi hade dock aldrig genomfört detta tillsammans tidigare utan vi började med en analys av uppgiften.

Personalavdelningen vid Lv 6: Lars Folkesson, Sofia Eriksson, Staffan Mooe, Christina Spånggård, Lillmor Westman, Josefin Wittzell, Catharina Sjöholm, Tommy Jacobson, Mats Rosensköld. Foto: Arkiv.

Den gav vid handen att även om vi just då inte hade något utpekad nedläggningshot mot Luftvärnsregementet skulle orten Halmstad förmodligen, i arbetsrättsliga termer, drabbas av så kallad arbetsbrist. Detta innebar att en enkät måste ut till personalen för att inventera vilka kompetenser som fanns på förbandet.

Kartlade kompetensen

Till vår hjälp hade ett kompetensregister utsänts av högkvarteret, innehållande inledningsvis drygt tre tusen kompetenser. Detta register ökade sedan med ytterligare ett par hundra kompetenser. Till saken hör att det i mycket blev den enskilde själv som fick fylla i sina kompetenser. I vissa fall finns den dokumenterad men det blev mycket subjektiv bedömning också.

Vidare behövde vi avkräva en ”viljeinriktning” av varje enskild medarbetare. Detta är den svåraste uppgiften för många resonerar ”onormalt men ändå normalt”. Tyvärr möttes vi av svar som: ”Ja, jag har förstått att Försvarsmakten skall lägga ned men det gäller inte mig!”

Enkäten gick ut före jul 2004 och skulle vara inne strax därefter. Med militära mått var det gott om tid. Som befarat kom inte alla enkäter tillbaka och vi arbetade med att påtala enkätsvar ända in i slutet av mars 2005.

Hot om uppsägning

Processen hur man skulle hantera eventuella uppsägningar och omflyttningar var tänkt att genomföras av högkvarteret under fem bemanningsmöten med start i slutet av mars 2005, därefter ytterligare tre möten före midsommar samt avslutningsvis ett möte efter sommaren.

Eftersom vi nu för första gången talade om att även säga upp officerare handlade bemanningsmöte ”noll” väldigt mycket om hur förbanden såg ut personalmässigt och

vilket underlag som skapats av inlämnade enkäter.

Annorlunda anställningar

Jag tror att för första gången på mycket lång tid synade man alla anställda i Försvarsmakten. Ni som har erfarenheter inom ”personalskrået” vet vilka spektakulära, och inte i alla stycken helt riktiga anställningsformer, det förekommit, och kanske förekommer. Detta rättades nu till så gott det gick.

Under alla bemanningsmöten deltog arbetstagarorganisationerna aktivt men självklart blev det en besvikelse att vi slutligen hamnade i uppsägningar även på officerssidan. Dock är det så att huvuddelen av officerarna har fått erbjudande om ny arbetsplats. Trots ett nytt ”stälbad” har vi fortfarande cirka 1 000 vakanser inom Försvarsmakten.

Försvarsmakten fick ungefär 2 700 avgångar, nämligen de som:

- Valt pensionsersättning från 55 års ålder med stöd av trygghetsstiftelsen.
- Valt att via trygghetsstiftelsen börja studera/starta eget.
- Valt att söka hjälp med stöd till utbildning som generar ett arbete i så kallade bristyrken, t ex polis och sjuksköterska.
- Valt att säga upp sig (tackat nej till förelagda erbjudanden).

Femtio vakanser

För Halmstads garnison har det inneburit att vi efter bemanningsmötena har ett femtiotal vakanser, främst tekniska officerare. Luftvärnsregementet har nu sin bästa personaluppfyllnad någonsin.

Vi ser med rädsla fram mot 2007 som redan nu ser ut att bli ett mörkt år. ”Det tar aldrig slut! När får vi lugn och ro?”

Lars Folkesson

Tidigare verksam som ställföreträdande personalchef på IB 16

Ledarskapsutbildning på hög nivå

Livkompaniet på Lv 6 erbjuder i samarbete med Högskolan i Halmstad en 5–10-poängskurs i ämnet ledarskap. Kursen bygger på den praktiska utbildning som genomförs vid livkompaniet.

Utbildningen är ett ”pilotprojekt” inom Försvarsmakten och ingår som en del av den civila meritvärderingen av grundutbildningen. Den syftar till att ge befälseleverna teoretiska och praktiska kunskaper i ledarskap på individ- och gruppnivå. Den teoretiska kunskapen utvecklas genom ett antal övningar i fält, som därefter behandlas och reflekteras i mindre grupper.

Koncentration och ansvar

Samhälls- och beteendevetenskapliga aspekter på ledarskap med inriktning mot befälselevers situation ingår i utbildningen. Exempel på aspekter som berörs på individnivå är koncentration/målbild, stresshantering och debriefing. Exempel på aspekter på gruppnivå är grupprocesser, ansvar, motivation och makt.

Utbildningens mål är att ge befälselever kunskap och förståelse om ledarskapets utformning, funktion och betydelse i olika typer av organisationer och situationer samt kunskap kring sambandet mellan samhälle och ledarskap.

Fem poäng obligatoriskt

Fem högskolepoäng är obligatoriskt för alla befälsvärnpliktiga vid livkompaniet. Därefter är det frivillig fortsättning att ta ytterligare fem poäng. Under den andra frivilliga kursen väljer eleven själv ett område som verkar intressant. Den andra delen av utbildningen

bedrivs som självstudier, där den enskilde skall författa en uppsats, varefter man examineras i seminarieform.

Uppsats

Exempel på ämnesområden för uppsats:

- Stress- och grupprocesser
- Organisering och styrning
- Motivation och självkänedom

Studielitteraturen under den lektionsbundna och obligatoriska delen består av de av Försvarsmakten framtagna böckerna ”Direkt ledarskap” och ”Pedagogiska grunder”.

Under den frivilliga delen kan/skall den enskilde även valfritt använda och införskaffa ytterligare akademiskt accepterad litteratur, och då använda fritidsbidraget för detta.

Lars-Rune Mauritzon

*Tidigare vid IB 16,
chef livkompaniet Lv 6 2002–2004*

Vi gratulerar!

2006			Augusti		December	
Mars			2 Nils Oskar Bjärekuull	90	1 Hans Windahl	40
16 Birgitta Ekström	70		2 Karl-Erik Håmark	80	8 Thure Blohm	80
20 Håkan Jönsson	50		3 Arne Fenje	85	11 Stefan Hagslätt	50
25 Göte Johansson	75		7 Bertil Stenberg	85	12 Anders Hellström	50
			10 Arne Hallesjö	85	15 Eric Djuräng	80
			12 Fredrik Segerstedt	40	17 Roger Nilsson	40
			17 Pontus Andersson	40		
April			18 Bo Jacobsson	75	2007	
6 Lars-Olof Olsson	40		26 Fredrik Sandström	40	Januari	
13 Rune Sjöholm	60				4 Mats Jansson	50
16 Magnus Johansson	40		September		6 Nils Ek	85
19 Hasse Karlsson	60		4 Uno Rosell	80	8 Niclas Haglund	40
19 Bertil Envall	60		8 Bo Ahlstrand	60	11 Lars-Gunnar Oskarson	60
20 Anders Eidergård	60		15 Bo Hedström	60	16 Johan Håkansson	40
25 Allan Olsson	85		17 Peter Toft	50	17 Anton Lundgren	95
			18 Sven Krook	80	17 Lars R Johansson	60
Maj			18 Gunnar Blomgren	70	20 Lennart Nyström	75
5 Olle Petersson	50		19 Margaretha Carlsson	85	23 Göthe Nilsson	60
8 Ola Magnus Svensson	40		21 Jan Anderson	75		
10 Anders Adolfsen	50		Oktober		Februari	
12 Rolf Wittesjö	85		6 Ann-Marie Johansson	60	8 Jan Ekberg	70
14 Lennart Ericsson	75		7 Enoch Persson	80	11 Roland Johansson	70
17 Lars R Broström	60		10 Leif Holmberg	50	11 Stefan Svensson	50
20 Fredrik Ebbesson-Nilsson	40		21 Christer Nilsson	50	15 Helmuth Benedy	90
23 Carl Nilsson	90		22 Roger Isaksson	50	23 Karin Eriksson	70
26 Dick Catoni	70		28 Curt Hornwall	80	27 Kjell Widberg	85
			28 Eva Knutsson	40	27 Lars Grahm	60
Juni			November		Mars	
1 Gunnar Ohlsén	60		6 Roland Lejdemalm	85	1 Jan-Olof Svensson	60
7 Håkan Öberg	60		6 Johan Andersson	80	5 Fredrik Morén	40
16 Anders Sträng	60		7 Bengt Söderqvist	50	6 Peter Håkansson	40
21 Börje Karlsson	50		7 Anders Johansson	50	8 Johan Rydén	60
22 Stig Widholm	75		8 Gösta Almgren	70	13 Kaj Sjösten	75
26 Peter Petersson	50		16 Göte Jarreby	80	22 Erik Malmström	90
			18 Håkan Fredriksson	50	23 Yvonne Carlsson	60
Juli			20 Hans Christensson	60	26 Thomas Pålhlsson	40
11 Bo Loggarfve	50		22 C F von Mentzer	70	27 Kurt Jessvén	85
17 Åke Bendix	70		26 Per Månsson	85	27 Kurt Kaschner	60
17 Bo Bernhill	60				31 Eric Lindquist	90
18 Mats Göransson	60					
18 Thomas Bengtsson	40					
20 Bo Hildingh	85					
21 Rolf Eklund	60					
26 Irma Öhman	80					
30 Ingvar Ohnell	80					

Utveckling av skjutbaneområdet

Bygget, utfört av Skanska, av nya skjutbaneområdet påbörjades med en utveckling av gamla "kasernbanan" 1999, då denna byggdes om till en akustisk skjutbana. Detta innebar att vi ändrade från 40 mekaniska ställ, med manuell markering, till 20 kassetter med akustisk markering.

Det första projekteringsmötet för skjutbanan hölls redan den 18 januari 1995, med tänkt byggstart den 6 juni. Banan skulle stå klar den 28 juli samma år trodde alla, men så blev inte fallet. Byggstart blev i stället den 7 januari 1999 och banan stod klar den 1 juni 1999. Detta har inneburit vissa förändringar på skjutbanan.

Markörgraven har fyllts igen och givit plats för tavelkassetter, ny väg har dragits fram där gamla målboden stod, 50 m-vallen är borttagen, söder om banan (mellan 100- och 200 m-vallarna) har ett nytt hus för monitorer byggts.

Banan har nu varit i bruk under fem och ett halvt år och har fungerat alldeles utmärkt.

Gamla metoden med manuell markering ("markörspadar") och tioringad precisionstavla. Foto: Arkiv.

Skjutbanan med 20 kassetter för akustisk markering. Foto: Dan Svensson.

Detta har medfört att skjutpassen för soldaten har kunnat göras mer effektiva. Men vi har inte nöjt oss med detta!

Miljövänliga kulfång

2005 beslutades det att vi skulle fortsätta utveckla resten av skjutbaneområdet, samtidigt som högkvarteret beslutade att samtliga banors gruskulfång skulle bytas ut mot det nya "miljökulfånget". Vad är då miljökulfång? Jo, enkelt förklarar är det granulat (av nermalda bildäck) vars uppgift är att bevara kulan intakt. Ovanpå och under ligger en gummimatta som vid träff av kulan har en "självläkande" funktion vilket innebär att hålet knappt syns och att inget vatten kommer in. Denna gång var det NCC som stod för bygget, som blev klart i oktober 2005.

Vad har då skett på resten av våra skjutbanor? Den största förändringen är att gamla "älgbanan" och "rådjursbanan" har fått ge plats åt ytterligare en ny akustisk skjutbana.

Samtliga övriga banor har fått ny och bättre belysning som gör att man nu utan problem kan skjuta även under dygnets mörka timmar.

Vi har fått nya duellmål på "ö-banan" och "pekbanan". Ö-banan har försetts med akustiska 22 long-mål genom skytteföreningens försorg. Vi har även plockat bort taggrådstaketet och bytt ut detta mot ett två meter högt gunnebostaket vilket har ökat person-säkerheten på skjutbaneområdet.

Skjutbaneområdet är i dag ett av de modernaste och mest välskötta skjutbaneområdena vi har inom Försvarsmakten, vilket vi är mycket stolta över!

Dan Svensson

Tidigare vid I 16 och IB 16, numera vid övnings- och skjutfältsavdelningen, Lv 6

MEDLEMSINFORMATION

Föreningens årsmöte
äger rum på sedvanlig plats 31 mars 2006.
Sista anmälningsdag är 16 mars.
Välkommen!

Varje år returneras

ett stort antal medlemsblad därför att adressaten inte anmält adressändring. Vänligen anmäl om du byter adress!

Håll dig informerad!

Vår hemsida har ny adress (www.i16.se) och är under omarbetning.

Medlemsavgift

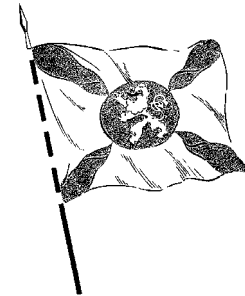
Vid inbetalning av medlemsavgiften, var vänlig ange födelsenummer!

MEDLEMSINFORMATION

Tack vare Tidningsfonden vågar vi satsa på vår tidning, dess omfång och kvalitet. Detta är dock ingen självklarhet. Utan frivilliga bidrag – ingen tidning! Ett stort och varmt tack med handslag till er alla bidragsgivare. Ni är välkomna med nya bidrag. Plusgiro 26 27 24-8 – alltid öppet för bidrag.
Tidningskommittén

Kamratföreningens aktiviteter 2006–2007

2006	31 mars	Årsmöte
	20–24 maj	Resa till Polen
	Augusti	Infanterifest
	14 september	Studiebesök Ängelholms Flygmuseum
	2 december	Jullunch
2007	Mars/april	Årsmöte
	Maj	Resa (inrikes) i regementets spår

För vidare detaljer hänvisas till kamratföreningens hemsida

Hallands Regementets och Hallandsbrigadens Kamratförening

Box 515, 301 80 HALMSTAD. Postgiro 26 27 24-8.

KONTAKTMÄN

Gunnar Ohlsén, Nybergsvägen 1, 310 41 Gullbrandstorp
Tel: 035-590 44 • E-post: gunnarohlsen@spray.se
Per Ljungné, Kullavägen 14, 302 41 Halmstad
Tel: 035-18 65 46 • E-post: per.ljungner@mil.se

Våra skjutbanor i Halland

Att skriva om våra skjutbanor utan att blicka tillbaka på försvaret och skytterörelsen är otänkbart. Låt oss därför se tillbaka på de senaste 150 åren för att få en inblick i hur allt började.

Skytterörelsen har alltid varit starkt förknippad med försvarsintresset. I mitten av 1800-talet var det svenska försvaret, som i dag, i botten. Illa utrustat, illa övat och utan en riktig försvarsvilja hos folket. Då föddes vad vi i dag kallar Frivilliga skytterörelsen. Oroligheterna i Europa, inte minst Krimkriget under 1850-talet, gjorde att en begynnande försvarsvilja uppstod. Många författare skrev fosterländska dikter. Bland dessa författare var kanske Viktor Rydberg en av dem som manade fram en djupare försvarsvilja.

Riksorganisation bildas

Året är nu 1860. På många platser i landet fanns föreningar som idkade skytte, men någon samlad skytterörelse fanns inte. Men detta år väcktes tanken att bilda en skyttets riksorganisation. Det tog ytterligare 29 år innan man kom till skott (!) och bildade ”Öfverstyrelsen för Sveriges frivilliga skytteföreningar”, i dagligt tal kallat SkytteÖS, sedermera FSR (Frivilliga skytterörelsen).

Varbergsområdet var då som nu länets mest aktiva skytteområde. Varbergs skarpskytte-

förening bildades 1860 och blev stommen i Varbergs skytteförening. Den är en av landets äldsta, verksamma föreningar. Grimeton och flera socknar kom snabbt efter och bildade egna föreningar.

Ökad försvarsvilja

Försvarsviljan hade vaknat till liv. Det startades skarpskytteföreningar, vilkas uppgift var att under ordnade former försvara hembygden. I stort var det samma uppgift som hemvärnet fick då det bildades 1940. Övningarna bestod av mycket exercis, kyrkparader och skyttefester men kanske mindre av skjutövningar.

Detta var nog en av orsakerna till att skarpskytterörelsen efter 10–15 år fick mindre och mindre uppmärksamhet i socknen och snart var ett minne blott. Vi får inte glömma att prästerskapet vid denna tid hade stort inflytande på verksamheten inom socknen. Från predikstolarna fördömdes exercis och skytte under söndagarna.

Saknade vapen

I så gott som varje socken i Halland fanns dock vad vi i dag skulle kalla entusiaster, som ville ha ett bättre försvar. Dessa entusiaster slog sig ofta samman, tog upp skarpskytterörelsens fallna mantel och bildade skytteföreningar, skyttegillen och skyttesällskap där skyttet sattes i främsta rummet. Det stora problemet var att få vapen att idka skytte med. I ett kungligt beslut, omkring 1875, fastslogs att krigsmakten (senare Försvarsmakten) skulle låna ut vapen till föreningarna. För Hallands del blev det Hallands bataljon i Halmstad som stod för utlåningen. Tyvärr var inte vapnen av högsta klass, ofta av modell 1860 eller 1867 – en del ännu äldre.

Jag nämnde Hallands bataljon. Detta förband sattes upp 1813 och fick Skedala hed som övningsplats för de årliga repetitions-

sammankomsterna. 1902 beslöt riksdagen att Hallands bataljon tillsammans med Värmlands fältjägarkår skulle bilda Vaxholms grenadjärregemente med förläggning till Vaxholm. Samtidigt fattades beslut om att delar av Västgöta Dals regemente skulle förläggas till Halmstad under namnet Kungl Hallands regemente, eller I 16. Som vi alla vet tog det dock ett antal år innan regementet var etablerat i Halmstad och de nuvarande kasernerna stod färdiga på Galgberget.

Förbund i varje län

Låt oss göra ett hopp fram i tiden. 1893 beslöt SkytteÖS att skytteförbund skulle bildas inom varje län. Förbundens uppgift var att ta till vara skytteföreningarnas intressen och, där möjlighet fanns, effektivt samverka med närmaste militära organisation. Hallands Skytteförbund hade sett dagens ljus. Hallands bataljon blev samarbetspartnern från början. Sedermera kom Kungl Hallands regemente med i bilden.

Boerkriget hade utkämpats, och på nytt fördes vapenfrågan fram i ljuset. Rykten gick att Mauser-fabriken i Tyskland hade lanserat ett nytt vapen, en karbin, som i Sverige fick namnet m/94. Denna kom snart att följas av geväret m/96, ett för dåtiden förstklassigt vapen. I nästan hundra år var m/96 huvudbeväpningen för den svenske soldaten.

Köpte 5 000 gevär

Nu fanns ett förstklassigt vapen, men kunde detta användas inom skytterörelsen? Vapnet hade ju en helt annan räckvidd än gamla 1860 och liknande. Det krävde större säkerhet vid skjutbanorna och det kostade också en hel del. Inom Försvarsmakten hade man förstått vapnets förträfflighet. Man beslöt att inköpa 5 000 gevär m/96, att lånas ut eller säljas till skytteföreningarna. Priset blev 52 kr per styck.

Före ”Säkl” kände skytterörelsen inga begränsningar, här en vy från 1904. Foto: Internet.

Klassiskt gevär på klassisk mark, m/96 på Skedalahed 1904. Foto: Axel Gyllenhoff.

Ett sådant bud kunde man inte motstå. Föreningarna svarade med att bygga säkra skjutbanor. Banorna var små, ofta endast fyra till åtta tavelställ. Av gamla handlingar kan man se att förbundet hjälpte föreningarna med ekonomin för de nya banorna. Ett så kallat hisstavelställ kostade kanske 20 kronor. Förbundet bekostade huvuddelen.

Några år in på 1900-talet fanns i Halland ett 80-tal skytteföreningar, som hade var sin skjutbana. Gevär m/96 var det enda vapen som användes.

Ny bana på Galgberget

Vi flyttar oss fram i tiden till början av 1900-talet. Kungl Hallands regemente fanns på plats. En ny skjutbana med 16 (?) ställ hade byggts på Galgberget. Denna bana användes flitigt av föreningarna runt Halmstad, främst

av Halmstad skyttegille, som till och med fick tillstånd av regementet att bygga en egen målbod och skyttepaviljong.

Paviljongen placerades strax bakom 300-metersvallen. 1913 stod den färdig. Gulmålad och fin blev den allmänt kallad ”Gula paviljongen”. Då visste alla vad som gällde. Under första världskriget steg nu åter försvarsviljan, och flera mindre men bra skjutbanor rustades upp. I varje socken med självvaktning fanns nu åter en från säkerhetssynpunkt fullgod bana.

Gott samarbete

Regementets skytteförening, som bildades 1904, togs snabbt i anspråk för att föra skytterörelsen framåt i Halland. Alltsedan föreningen bildades har många av föreningens medlemmar arbetat för samverkan

mellan regemente och skytteförbund. Ett synnerligen gott förhållande kom att råda mellan regementet och skytteföreningarna. Tack vare ett finfint stöd från regementet kunde skytteföreningarna leva vidare även över och efter första världskriget. Det skall inte sopas under mattan att försvarsintresset under 20-talet var ganska svagt. Statliga anslag minskade eller uteblev.

Som en följd härav kom flera skjutbanor att mer eller mindre förfalla, och medlemsrullorna blev allt tunnare. Även om verksamheten minskade fanns fortfarande ett stöd från regementet. Såväl målmateriel som ammunition hjälpte till att hålla föreningarna vid liv.

Kriget närmar sig

Vi är nu framme vid 1930-talet. Orosmolnen hopade sig över Europa och intresset för ett starkare svenskt försvar tog fart. Statsmakterna började mer och mer inse betydelsen av samverkan med skytterörelsen. Inom Hallands skytteförbund valdes majoren Hugo Linder till styrelseordförande i förbundet. Han var styrelsens ordförande i 21 år och blev, genom sin position, den stabila länken mellan regemente och skytterörelse.

Samma år, 1933, fattades av statsmakterna beslut om att det i varje län skulle finnas en länk mellan skytteförbund och statsmakterna. Med titeln Kungl Majestäts ombud, förkortat

*Theodor Ehrenborg.
Foto: Arkiv.*

*Hugo Linder.
Foto: Arkiv.*

KMO, blev den främsta uppgiften att se till att antalet skjutbanor inom ett förbund var tillräckliga och säkerhetsmässiga. Det var ganska naturligt att man utsåg en militär befattningshavare till KMO. För Hallands del blev det den för den äldre generationen välkände och ”fruktade” majoren Theodor Ehrenborg. Ett, som det skulle visa sig, förträffligt val.

Ökade anslag

Ju mer det mullrade ute i övriga Europa, desto större anslag kom från staten för att rusta upp gamla och bygga nya skjutbanor. Under Ehrenborgs första tio år som KMO byggdes inte mindre än 45 banor medan 30 gamla banor fick en välbehövlig upprustning. I detta sammanhang kan nämnas att Varbergsbanan, en av länets största, under dels 1938, dels 1941, rustades upp för 6 150 kronor. Veinge fick en nybyggd bana 1942 för en kostnad av 5 125 kronor. Det var stora anslag vid denna tid. Till dessa stora kostnader kom det ideella arbetet från föreningarnas medlemmar. Ett arbete som ingen räknat fram vad det innebar.

Jag har nämnt dessa två banor, för de får stor betydelse för skytterörelsen under senare delen av förra århundradet. Jag har inte talat så mycket om de militära banorna på Nyårsåsen och Skedala hed, men naturligtvis var dessa flitigt utnyttjade av skytterörelsen. På Nyårsåsen fanns tidigt en 24-stalls skjutbana. Ytterligare en skjutbana byggdes där när F 14 blev flygflottilj i mitten av 40-talet. På Skedala hed fanns tidigt en 20-stallsbana som under 50-talet utvidgades med en mindre bana (15 ställ), främst avsedd för skjutning med kulsprutepistol.

Nya namn

Theodor Ehrenborg blev 1940 hemvärnsofficer vid regementet och Göteborg-Halmstads försvarsområde. Han avgick 1946 som KMO

Gösta Rosendahl.
Foto: Arkiv.

Knut Nygren.
Foto: Arkiv.

och efterträddes av kapten Gösta Rosendahl. Det blev endast en kortare tid denne innehade befattningen, ty redan 1948 tillträdde kapten Knut Nygren, som innehade befattningen till slutet av 1964. Under Rosendahls och Nygrens perioder som KMO fullföljde de Ehrenborgs utbyggnadsprogram, främst beträffande upp- rustningen av de äldre skjutbanorna.

Under 1960-talet gjorde tekniken sitt intåg på skjutbanesidan. För att slippa markörer utvecklades elektroniska tavelställ. På en bildskärm vid skjutplatsen kunde skytten direkt avläsa sitt resultat. Saab i Linköping lanserade nymodigheten. I 16 var ett av de första förband som fick pröva. Skjutbanan på Nyårsåsen försågs med tavelställ av Saabs modell. På grund av en hel del problem med elektroniken blev Saab-tavlan ingen större succé.

Så småningom fick de båda banorna på Nyårsåsen ge plats för stridsskjutningar av olika slag. Banan på Skedala hed har överlåtits till Halmstads kommun och marken kommer inom en inte allt för avlägsen framtid att tas i anspråk för byggen av olika slag. Snöstorps skytteförening har tills vidare rätten att utnyttja banorna.

Berthag ny KMO

Jag går tillbaka till 1964, det år Knut Nygren avgick som KMO. Vi var nu inne i en ny

tidsålder. Bebyggelsen i tätorterna utvidgades mer och mer och skjutbanorna blev ett miljö- och bullerproblem. Klart var att den person som kom att utses till KMO ställdes inför stora problem. Valet föll på dåvarande kaptenen Carl Berthag.

Calle var en av Sveriges bästa orienterare, nog så viktigt för en blivande KMO. Han var dessutom hallänning och hade en enastående förmåga att på ett sakligt sätt kunna kommunicera med både kommunfolk och övriga hallänningar. Det borde bli ett utmärkt val. Så blev det och 1965 efterträdde Calle Knut Nygren som KMO i Halland. Calle kom att utträta storverk.

Jag ringde Calle och pratade lite om skjutbanor. Det visade sig att han just denna dag kommit hem från en välbehörlig semester i Egypten.

Hej Calle, välkommen åter till den snöiga nord. Jag skulle vilja prata lite med dig om tiden som KMO. Går det bra?

– Det går väl bra, ställ du några frågor så får jag försöka svara!

Stannade 36 år

Hur kom det sig att du fick chansen till den befattningen? Det var ju under många år som du skötte den sysslan.

Carl Berthag. Foto: Privat.

– Ja, det kan man säga. Det blev faktiskt i 36 år. 2001 efterträddes jag av Tyko Rös. Det var inte min avsikt att stanna på posten så länge, jag hade tänkt mig ett par år bara.

Det var tur för oss i förbundet att du stannade kvar så länge. Det var mycket som kom att hända under alla dessa år. Jag tänker till exempel på skjutbanan i Dagsås, där har du väl mycket att berätta?

– Ja, om den kan jag berätta mycket. Jag hade inte mer än tillträtt min befattning då frågan kom upp om att Varbergsbanan måste läggas ner för att ge plats för lasarettet. Det diskuterades mycket med kommunen om en lämplig plats för en ny skjutbana. Tidpunkten var inte med oss, miljö- och bullerproblem diskuterades flitigt och motståndet var kompakt.

– Jag tror att jag och mina medarbetare inom Varbergskretsen tog fram ett tiotal förslag. Varbergsbanan revs, trots att kommunen lovat att en ny skjutbana skulle vara klar innan lasarettet började byggas. Om man tittar i backspegeln var det nog tur att det tog tid.

Ny teknik

Vad menar du med det?

– Jo, som du vet hade elektroniken gjort sitt intåg på flera större skjutbanor. Saab-försöket blev mer eller mindre ett fiasko, men en firma i Schweiz hade utvecklat en teknik som vunnit mångas gillande. Sius-Ascor-tavelställen var framtagna.

Det känner jag väl till, men fanns det någon plats att bygga den nya skjutbanan?

– Ja, efter mycket letande hade vi äntligen hittat en plats inte långt från Dagsås. Trots stort motstånd beslöt kommunen att där skall banan ligga. Efter mer än 15 års väntan var det dags att sätta spaden i backen. I september 1987 var banan klar med 24 elektroniska tavlor, en förnäm skjuthall och en fin skyttepaviljong. Varbergs kommun stod och står

fortfarande som ägare till banan, och ett särskilt skytteråd finns sedan begynnelsen, med uppgift att främst svara för skötseln av banan. Kostnaderna för byggandet gick på flera miljoner, satsade främst av kommunen. Sveriges modernaste skjutbana var ett faktum.

Prickade rätt

Ja, jag var med vid invigningen, kan du berätta hur den gick till.

– Detta var ett stort projekt, och det skulle naturligtvis vara pompa och ståt vid invigningen. Johannes Antonsson, vår landshövding, tillika ordförande i skytteförbundet, var på plats liksom delar av kommunledningen. Vem skulle skjuta invigningsskottet? Johannes, naturligtvis! Han tog plats på skjutvallen, det var 300 meters skjutavstånd. Laddade, lade an och pang – invigningsskottet var skjutet. Monitorn visade ett perfekt centrumskott – 10-ett. ”Detta var skoj” var Johannes kommentar, ”det vill jag göra om igen”. Men någon mer tia blev det inte den dagen.

Om jag inte missminner mig blev det en del protester från lokalbefolkningens sida?

– Ja, det är riktigt. Jag kommer särskilt ihåg att det på invigningsdagen flaggades på halv stång hos en som inte gillade banbygget. Det blev också en del restriktioner för skjutningar vissa dagar, särskilt på sommaren. Dessa restriktioner hävdades ganska snart och i dag finns, mig veterligt, inga protester mot skjutbanan.

Byggede i Vessigebro

Du har nog ytterligare att berätta om din tid som KMO?

– Ja, det kan du lita på. Nu heter det inte KMO utan SSO (Statens skytteombud). Det var 1969 som denna ändring gjordes. Samma år jag tillträdde fick jag reda på att Vessigebro skulle ha en ny skjutbana. Det blev en del

diskussioner om var banan skulle ligga, men 1968 kunde den invigas och är fortfarande en flitigt utnyttjad bana av såväl hemvärn som skytteorganisationer.

– Samma år som Vessigebanan invigdes påbörjades byggandet av en ny bana på Stjernarps gods, söder om Halmstad. Det var de båda föreningarna Veinge och Eldsberga som efter förhandlingar med friherre Hermelin på Stjernarp fått terräng anvisad för den nya banan. Invigningen var 1968.

Aktivt hemvärn

Säg mig Calle, hur kom det sig att nybyggandet fick sådan fart? Skytterörelsen hade närmast börja avtaga och behovet av nya banor var väl inte så stort?

– Ja, det kanske du har rätt i, men du skall veta att vi under denna period hade ett aktivt hemvärn som behövde närliggande banor för sin verksamhet.

Hur blev det i fortsättningen? Jag tänker då på perioden fram till 2000.

– Den blev fortsatt intensiv. 1968 kunde den nya banan i Krogsred invigas och 1971 byggdes Lindome-Kungsbacka skjutbana. Den gamla Lindomebanan låg i Sandsjöbacka, men när E 6 skulle byggas om måste banan flyttas. Här gjorde Vägverket en stor ekonomisk insats för att få fram en ny bana. Det lustiga med den banan är att en del ligger i Mölndal, som tillhör Västra Götaland. Här finns också den i särklass bästa skyttepaviljongen i Halland.

Kom i kläm

– Ja, så ramlade det på. Motorvägen E 6 byggdes ut mer och mer och Värö skjutbana kom i kläm. Banan som användes mycket av driftvärnet i Värö och Ringhals måste flyttas. Ett gott samarbete med Vägverket och Ringhals, såväl arbetsmässigt som ekonomiskt, gjorde att banan kunde invigas redan 1975.

Vi får inte glömma bort Kvibilles skjutbana. 1973 stod den klar och kunde invigas.

– Nybyggena har avtagit efter 1980. Några mindre korthållsbanor har byggts, bl a i Lindome. Denna korthålls bana blev klar 1984. Mitt arbete har oftast bestått i att tillsammans med polisen granska banorna, främst från säkerhetssynpunkt.

Flyttad bana

– Några småbanor har fått stryka på foten och lagts ner, bl a i Sibbarp, Efra, Hishult och Tvååker. Andra, som Oskarströmsbanan, har flyttats för att ge plats för utvecklingen i samhället. Så sent som 1992 flyttades denna bana och sex år senare kompletterades den med en korthålls bana.

Hur har du kunnat hålla på i 36 år med detta arbete?

– Det har varit mycket stimulerande. Jag har fått bra kontakt med alla. Ja, kanske inte alla, men de flesta jag kommit i kontakt med, och det är kanske det som gjort att jag velat hålla på. Jag vill gärna framhålla det fina ekonomiska stöd kommunerna har lämnat, särskilt vid nybyggandet.

Tänk på markägarna

Nu har du slutat. Vad gav du din efterträdare Tyko Rös för råd?

– Glöm inte att om skytterörelsen skall leva vidare så är första kravet bra och från säkerhetssynpunkt perfekta banor. Ha god samverkan med polismyndigheterna och, framför allt, skapa ett gott förhållande med markägare där banorna ligger.

Ja, så slutade mitt samtal med Calle Bertag. Nu har alltså Tyko Rös tagit över posten som SSO. Under de fyra år han innehaft befattningen har stora förändringar skett. Elektronik har gjort sitt intåg. Det är i första hand skjutbanan i Fjärås som har såväl en 300-metersbana som en korthålls bana med

Tyko Rös. Foto: Arkiv.

elektroniska ställ. Även Lindome har skaffat tre moderna ställ. I samband med Skytteveckan 2005, den största skytte tävling som genomförts i Halland, försågs Dagsåsbanan med senaste modellen av elektronik. Den är numera Sveriges modernaste och publikvänligaste skjutbana. På den militära sidan har Lv 6 rustat upp sina skjutbanor. 300-metersbanan fick inför skytteveckan en välbehövlig översyn och en ny korthålls bana har tillkommit på den gamla korthållsbanans plats.

Halland väl rustat

Jag har talat med Tyko Rös, och hans inställning är att Halland har ett fullvärdigt skjutbanebestånd. Tykos önskemål är att fler skall anamma den nya elektroniken, men det är ju en stor kostnadsfråga för såväl föreningar som kommuner. Största problemet i dag är att det civila samhället utvidgas och kommer i närtkontakt med våra skjutbanor. Här kan lätt konflikter uppstå, men vi skall hoppas att det löser sig.

Tyvär har ett stort problem dykt upp i norra Halland. Fjäråsbanan, en av våra moderna banor, måste se sig om efter ny mark. Markägarna vill inte förnya kontraktet med föreningen. Kommer ingen lösning till stånd måste denna bana flyttas. Troligen kommer då Fjäråsföreningen att gå samman med antingen Lindome eller Löftadalen. I så fall kan den elektronik Fjärås har i dag tas till vara.

Ja, det var lite om våra skjutbanor i Halland. Som gammal skytt ser jag det som nödvändigt att de små och medelstora skjutbanorna finns kvar. Inte minst för det frivilliga försvarets

skjututbildning i tider då allt färre erbjuds att fullgöra sin värnpliktstjänstgöring.

Hans Johnsson. Foto: Arkiv.

Hans Johnsson

F d överste-löjtnant vid I 16 och under många år ledare inom skytterörelsen, såväl lokalt som nationellt

Polen-resan

Bästa/bäste reskamrat! Då har vi kommit en bit närmare Polen. Planeringen är följande.

Avresa lördag eftermiddag 20 maj från kasern. Nattfärja kl 21.00 från Karlskrona. Ankomst Gdynia söndag kl 07.30. Incheckning på hotell "Holiday Inn" centralt i Gdansk.

Aktiviteter söndag-tisdag

Guidad stadspromenad inklusive besök vid Westerplatte. Besök vid Tyska ordens borg Malbork (55 km utanför Gdansk). Eventuellt besök vid koncentrationslägret Stutthof (30 km utanför Gdansk). Besök vid Hitlers "Varglya" 270 km öster om Gdansk. De som ej önskar medfölja kan med fördel göra Gdansk under dagen.

Avresa med nattfärja från Gdynia tisdag 23 maj kl 21.00. Ankomst Karlskrona onsdag kl 07.30. Åter kasern ca 11.00.

I resans pris ingår dubbelhytt (enda alternativ) ombord. Middag (dryck betalas av den enskilde) ombord både till och från. Hotell i dubbelrum med frukost två nätter. Inträde, guidning vid samtliga objekt (ej "Varglyan").

Maxantal 74 pers (inkl bussförare och reseledare). Prel pris max 2 950 kr.

Anmälan till Gunnar Ohlsén på mobiltelefon 0733-14 75 82 eller e-post gunnarohlsen@spray.se

Varmt välkommen önskar styrelsen

Campen. (Samtliga bilder: Christoffer Bergman.)

Fredsbevarande verksamhet i Liberia

Jag måste erkänna att det är med viss tvekan som jag fattar pennan (slår mig ned vid datorn) för att, så här i halvtid på missionen, sammanfatta mina intryck av den fjärde svenska FN-kontingenten i Liberia. Intrycken är många och det är svårt att bestämma vad man skall koncentrera sig på.

Skall jag kanske beskriva hur jag upplever FN-systemet under pågående operation i ett konfliktområde, eller skall jag skriva om landet Liberia som Sverige har många kopplingar till sedan gruvföretaget LAMCO var

verksam här? Skall jag skriva om materielen på ett svenskt pansarskyttekompani i Afrika eller skall jag skriva om det liberianska folket och dess öden under fjorton år av blodigt inbördeskrig?

Det finns mycket att välja bland och vart och ett skulle kunna bli en artikel i sig, men jag tror ändå att jag skall börja från början med att förklara hur jag, Christoffer Bergman, bosatt i Haverdal i Halland, hamnade i Liberias huvudstad Monrovia på en FN-mission.

Tipsades under middag

För lite drygt ett år sedan var jag inbjuden till Södra Skånska regementets höstmiddag nere i Lund, och fick då höra att P 7 skulle ansvara för ett pansarskyttekompani med tillhörande underhållsdelar i UNMIL (United Nations Mission in Liberia).

Eftersom återkommande försvarsbeslut gjort livet osäkert för en kapten i armén så beslöt jag mig raskt för att anmäla mitt intresse för tjänsten som samverkansbefäl

till kompanichefen major Per Nilsson, som råkade vara inbjuden till samma höstmiddag. Dagen därpå, efter att ha hängt in mässdräkten i garderoben, fick jag ta fram en kartbok för att slå upp exakt var i Afrika landet Liberia egentligen ligger.

Största FN-uppdraget

Vis av egen erfarenhet av hur lite man egentligen vet om Liberia så vill jag ge en kort bakgrund till landet och varför FN har sin största operation här, med närmare 15 000 soldater.

Liberia ligger i Västafrika och fick sitt namn efter de amerikanska frigivna slavar som immigrerade hit under 1800-talet. Huvudstaden uppkallades efter den dåvarande amerikanske presidenten Charles Monroe och fick således heta Monrovia. Storleksmässigt kan den jäm-

Fordonspatrull i Monrovia.

föras med Götaland. Även om det exakta invånarantalet är osäkert uppgår det till cirka tre miljoner.

Kuppmakaren störtades

1980 tog en armésergeant vid namn Samuel Doe makten genom en militärkupp, men han störtades själv 1989 av en gerilla som leddes av en man som senare blev president, Charles Taylor. Återkommande strider med olika gerillafraktioner höll Liberia i ett järngrepp från 1989 till 2003 då Taylor fick asyl i Nigeria. En provisorisk regering utsågs, samtidigt som UNMIL inrättades med Nigeria som ledande nation och med Pakistan, Bangladesh och Etiopien som starka truppbidragande länder.

Blodigt krig

Inbördeskriget, som var sällsynt blodigt, krävde ca 200 000 dödsoffer och barnsoldater användes i stor utsträckning av alla sidor. Den gamla devisen, att en person definieras som barnsoldat om han är kortare än sitt vapen, stämmer faktiskt skrämmande ofta i Liberia.

Den svenska insatsen består av totalt 230 soldater, fördelade på ett pansarskyttekompani och ett CSE (contingent support element) och utgör tillsammans med irländare en insatsbataljon (quick reaction force) med utgångsgruppering utanför Monrovia. Chef

Rast under fotpatrull i Monrovia.

Centrala Monrovia.

över underhållsdelarna är major Magnus Ranebo.

Inget områdesansvar

Det faktum att vi inte har något eget områdesansvar innebär en omställning mot tidigare missioner på Balkan, där vi alltid haft vårt eget område att styra och ställa i. Att vi sedan skall kunna genomföra operationer i hela Liberia ställer också helt andra krav på uthållighet och transportkapacitet.

Med elva stridsfordon 9040C, utrustade med tilläggs pansar och uppskattad luftkonditionering, samt tre pansarterrängbilar, typ Patria, är vi ett av de starkaste kompanierna i hela Afrika, vilket både vi och liberianerna är väl medvetna om.

För egen del är det tredje missionen som samverkansbefäl. Även här skiljer sig uppgifterna åt från Bosnien och Kosovo. I stället för att förhandla med serbiska byledare och albanska imamer är min uppgift i huvudsak att bereda väg för kompaniets operationer genom att samverka med andra områdesansvariga FN-förband.

Gästfrihet och kokkonst

Jag hade mina farhågor inför samverkan med pakistanska och bangladeshiska FN-förband, främst beträffande risken att bli tvingad att äta konstiga lokala maträtter. Men jag

Liberiansk lastsäkring.

konstaterade snabbt att deras gästfrihet var lika väl utvecklad som deras kokkonst, och många goda måltider har avnjutits i kamratlig stämning. Den på Balkan obligatoriska rakian har här utbytt mot juice eller te, vilket jag är synnerligen positiv till.

Hittills har våra uppgifter på kompaniet här nere i Liberia fokuserats på det val som genomförts under FN:s övervakning. Farhågorna om kravaller och terroristangrepp har turligt nog inte besannats, utan liberianerna har tvärtom visat stor hänsyn mot de olika partierna. De röstade slutligen fram Afrikas första kvinnliga president – Ellen Johnson Sirleaf, en Harvardutbildad ekonom.

Valfusk

Nåja, det har kanske inte gått alldeles smärtfritt till under valet. Anklagelser om valfusk och oegentligheter har förekommit och man har även märkt av effekterna av fjorton års

krig med utebliven skolgång som följd. För sök förklara för en liberian hur en kandidat kan ha 40 procent av rösterna i en delstat men totalt i landet ändå få mindre än 40 procent. Helt oförklarligt för en del!

Liberianerna har ändå visat prov på stort tålamod då de i flera timmar väntade utanför sina vallokaler på att få rösta, antingen i afrikanskt skyfallsregn eller i brännande sol med trettio graders värme. När man talade med liberianerna så var de flesta överens om att det viktigaste inte var vem som skulle vinna valet utan att man nu äntligen skulle få fred och säkerhet i landet.

Skapar "vagnsborgar"

Det svenska kompaniet bidrog till valövervakningen genom patruller i Monrovia både till fots och med stridsfordon, dag och natt.

Patrullerna genomförs i huvudsak på så sätt att plutonen med sina tre fordon fram-

Regementskamrater. Från vänster: löjtnant Peter Andersson, kapten Christoffer Bergman, löjtnant Andreas Landberg, kapten Martin Folestam, löjtnant Fredrik Stenberg, major Magnus Ranebo, kapten Göran Gunbro.

rycker till patrulleringsområdet, upprättar ”vagnsborg” med fordonen och därefter med skyttesoldaterna patrullerar av omgivningen under två till tre timmar, för att därefter återförenas med sina fordon.

En självklarhet under patrullerna är givetvis att stanna till och prata med lokalbefolkningen, för att känna av stämningen och få reda på vad folk tycker och tänker om saker och ting. Dessa fotpatruller med samtal är vi i stort sett ensamma om bland FN-förbanden i Liberia. Det är uppskattat av liberianerna och ger mycket information i gengäld.

Svårbegriplig engelska

Under utbildningen fick vi besked om att det officiella språket i Liberia är engelska.

Som samverkansbefäl var jag naturligt nog tacksam över att äntligen slippa förlita mig på tolkar för att kunna prata med människor. Sanningen var dock en annan när man väl kom ned och försökte samtala med lokalbefolkningen. Lokala dialekter och 100 år av ”förvrängningar” av det engelska språket har gjort det synnerligen svårt att förstå vad de säger. Men som allt annat är det en vanesak och nu börjar det faktiskt gå att tyda.

Som avslutning skulle jag vilja nämna ett par ord om den svenska utrustning vi har här nere. Allting, från stridsfordon till transportsläp, drivmedelsfordon, vattenreningsverk och vapenmateriel, har nu prövats under snart två år. Stridsfordonen börjar passera 1 000 körda mil i Liberia, på dåliga vägar, i damm

och hetta eller i skyfall under regnperioden. Sammanfattningsvis kan man säga att de har fungerat över förväntan. Det faktum att vi lånar ut materiel till den irländska delen av bataljonen, till exempel bandvagnar, är enligt min mening ett av de högsta betyg man kan få.

Insatsstyrkan behövs

Vad framtiden sedan har att erbjuda den svenska insatsen i Afrika är ovisst. Vårt mandat här för UNMIL har numera utökats till att omfatta även Sierra Leones, när landets egna FN-trupper nu drar sig ur. Oroligheter i angränsande länder som Elfenbenskusten och Guinea visar på behovet av en kraftfull insatsstyrka som snabbt kan gripa in för att återskapa ordningen. Kanske skulle ett mandat för en så pass stark insatsbataljon som vår gälla för hela Västafrika? Tiden får utvisa vad som kommer att ske. Nu väntar dock andra utmaningar för svenskarna i Liberia,

Samverkan med kinesiskt fältsjukhus.

utmaningar som kommer att kräva deras fulla engagemang. Julen står för dörren!

Monrovia
13 december 2005
Christoffer Bergman
Under 1998–2000
officer vid IB 16

Skolbarnen är gladast åt FN.

Akutsjukvård i fält

Under hösten 2000 förändrades sjukvårdsutbildningen inom Försvarsmakten. Sjukvårdsman, plutonsjukvårdare och sjuktransportman togs bort ur organisationen och ersattes av militära sjukvårdare.

De arbetar dels på kompaninivå i en sjukvårdsgrupp (i ett fordon), dels som sjukvårdare på bataljonsförbandsplats (i sjukvårdstält 4). Sjuktransportfordonen på Lv 6 är ombyggda 1314-bilar som benämns 1316-3-bårars, med utrustning motsvarande civil ambulans.

Rätt medicinsk kompetens

Försvarsmaktens hälso- och sjukvårdsorganisation skall med egna resurser omhänderta

och transportera skadade och sjuka i såväl nationell som internationell miljö. Alla skadade/sjuka skall ges tillgång till akutsjukvård med vårdresultat som motsvarar den civila fredssjukvårdens.

Således skall patienten – inom de tidsgränser som nödvändiggörs av biologiska förlopp vid skada och sjukdom – alltid ha tillgång till rätt medicinsk kompetens på alla nivåer. Patienten skall också ha tillgång till rätt utrustning samt läkemedel.

Omhändertagande på skadeplats av sjukvårdsgrupp med scoopbår. (Samtliga foton: Författarna.)

Öppen bröstkorgsskada, främmande kropp.

Första hjälpen snabbt

Försvarsmaktens sjukvårdsorganisation utgörs av olika omhändertagandenivåer liknande dem i det civila samhället. En skadad skall kunna ges första hjälpen inom fem minuter från skadetillfället. Det är en grundförutsättning för att skadade med t ex andningsproblem el-

ler stor blödning skall överleva. Detta kräver att alla i Försvarsmakten (soldater, officerare och övriga) har en riktig och tillräcklig utbildning. Grundläggande soldatutbildning (GSU) första hjälpen motsvarar kravet.

Alla värnpliktiga utbildas i första hjälpen inklusive hjärt- och lungräddning (40 timmar), vilket utgör kamrathjälpen. Nästa nivå utgörs av en sjukvårdsgrupp, bestående av en legitimerad sjuksköterska, en militär sjukvårdare, en fordonsförare samt en vagnschef, som inom 30 minuter skall anlända till platsen, påbörja behandling och överta ansvaret för den skadade.

Övningsläkemedel på förbandsplatsen.

Läkarvård inom en timme

Den skadade transporteras under fortsatt behandling till förbandsplats, där kvalificerad första hjälp under ledning av läkare inleds

Syrgasapparat och sugpump på förbandsplats.

inom 60 minuter från skadetillfället. Här görs livräddande åtgärder för att säkerställa fri luftväg som t ex koniotomi (strupsnitt), inläggning av thoraxdränage samt insättande av intraossial nål (läkemedel och dropp som ges direkt i benmärgen). På förbandsplatsen arbetar två legitimerade läkare, två legitimerade sjuksköterskor, fyra militära sjukvårdare samt en väbel.

Från förbandsplatsen sker transport till civilt akutsjukhus för t ex primärkirurgi.

Civil meritvärdering

Samarbetet mellan Högskolan i Halmstad och Lv 6 påbörjades under våren 2000 med utarbetande av kursplan och litteraturlistor (obligatorisk kurslitteratur och referenslitteratur). Hösten 2000 startade ”Akutsjukvård i fält, 10 poäng” med huvudmål att den värnpliktige sjukvårdaren skall kunna verka som sjukvårdare inom Försvarsmakten. En poäng motsvarar en veckas heltidsstudier.

Fler poäng

Denna 10-poängskurs genomfördes 2001, 2002 och 2003. Hösten 2004 infördes 20 poäng i akutsjukvård med samma huvudmål – att kunna verka som sjukvårdare inom Försvarsmakten.

Utökningen i poängantal bestod av 5 poäng klinisk, tillämpad biomedicin där bl a tre veck-

ors kliniska studier på civilt akutsjukhus ingick, samt 5 poäng där en skriftlig vetenskaplig rapport skulle presenteras och redovisas inom tiden för värnplikten, d v s före uttryckning.

Denna utökning av poäng var möjlig att genomföra mot bakgrund av neddragningar av antalet värnpliktiga på Lv 6, vilket medförde att totalt sju sjukvårdare utbildades under året.

Riksdagsledamot invigde

Försvarsutskottets vice ordförande Tone Tingsgård invigde utbildningen på Lv 6 genom att klippa av ett första förband. Detta var första gången inom Försvarsmakten som 20 poäng var möjligt att erhålla för värnpliktiga sjukvårdare (fem sjukvårdare erhöll 20 poäng). Hösten 2005 återgick vi till 10 poäng eftersom antalet värnpliktiga sjukvårdare var 27 (14 från Lv 6, sju från S 1 och sex från LG (Livgardet).

Sjukvårdare som iordningsställer läkemedel.

Omhändertagande av bröstorgsskadad i operationsdelen på förbandsplats.

Kursen har varit och är en uppdragsutbildning inom Högskolan i Halmstad. Merparten av utbildningstiden sker på sjukvårdsskolan Lv 6. Bibliotekskunskap sker på MHS H (Militärhögskolan i Halmstad) samt enstaka lektioner/föreläsningar på Högskolan i Halmstad. Eftersom sjukvårdarens huvuduppgift är att assistera legitimerad personal, d v s sjuksköterskor och läkare, ingår även övningar där detta samarbete sker.

Kursinnehåll

Kursens huvudsakliga innehåll är: anatomi, fysiologi, skade- och sjukdomslära, militära sjukvårdsnivåer, systematiskt omhändertagande av skadad, behandling och vård av skadade och sjuka, skadepanorama och krigskirurgiska behandlingsprinciper, stress och krisreaktio-

ner, nukleära, biologiska och kemiska stridsmedelsskadeverkningar samt internationella aspekter på akutsjukvård i fält.

Uppläggningsen av utbildningen är såväl teoretisk som praktisk, kontinuerligt varvad med utvärderingar och tentamina/prov. Examinering sker enskilt och i grupp, skriftligt, muntligt samt praktiskt. Undervisningen bedrivs i form av interna och externa föreläsningar, seminarier, gruppövningar samt kliniska studier. Som betyg används ”godkänd” eller ”underkänd”.

Kräver egenstudier

I utbildningen ingår litteraturstudier där ca 200 sidor/vecka motsvarar en poäng, vilket utöver lärarledd undervisning även kräver studier på fritiden.

Instrumentbricka på förbandsplats.

Sjukvårdarna har utbildats i nio veckor på sjukvårdsskolan med två kvällstjänster/vecka, och därefter tre veckors kliniska studier på civilt akutsjukhus/ambulansstation på hemorten. Studierna avslutades på sjukvårdsskolan med en uppföljningsvecka av de kliniska studierna. De sjukvårdare som klarar kursen med godkänt betyg, kan eventuellt använda de 10 poängen i en framtida filosofie kandidat- resp filosofie magisterexamen.

Oavsett vilket yrkesval sjukvårdarna gör är vi och sjukvårdarna övertygade om att de förvärvade kunskaperna är något som de allra flesta kommer att ha nytta av vid något tillfälle senare i livet. För oss vårdlare har högskoleutbildningen inneburit stora krav på bedöm-

ning, planering, genomförande, utvärdering, utveckling och fördjupning av faktakunskaper, didaktik samt kvalitetssäkring.

Marianne Hagslätt och Birgitta Winberg

Författarna var verksamma som vårdlärare även på IB 16

Birgitta Winberg.

Marianne Hagslätt.

Regementsmuseet flyttar

I slutet av februari 2006 stänger regementsmuseet i nuvarande lokaler i sjukhusbyggnaden och flyttar till nya lokaler ovanför soldathemmet i den sk mässbyggnaden. Museet beräknas öppna i de nya lokalerna i maj 2007.

Flytten är betingad av att Luftvärnsregementet är i behov av nuvarande museilokaler för ett totalt sett rationellare lokalutnyttjande.

Förutom flytten till de nya lokalerna är stora förändringar i museiverksamheten att vänta under de närmaste åren. En statlig utredning, tillsatt av kulturministern, föreslår att Forsvarsmaktens museiverksamhet skall begränsas till att det vid förband inrättas traditionsrum avsedda att berätta om traditioner och historia för anställda och värnpliktiga.

Om kalla kriget

Därutöver skall det på vissa orter inrättas försvarsmuseer, som i första hand skall visa Forsvarsmaktens utveckling och verksamhet under "kalla kriget". Vidare skall även i fortsättningen de institutionella museerna Armémuseum, Marinmuseum och Flygvapenmuseum beskriva den historiska utvecklingen.

Beträffande Halmstad föreslår utredningen att här inrättas ett "luftvärnsmuseum". Museets samlingar skall i första hand bestå av den historiska luftvärnsmateriel som bevarats på f d Lv 4 och som nu är förrädsställd på Skedalahed.

Garnisonsmuseum

För Halmstads del innebär sannolikt förslaget en vinst, då det finns möjlighet att samordna de två intressena till ett gemensamt garnisonsmuseum. I de nyrenoverade lokalerna

kommer nuvarande samlingar att kunna inrymmas tillsammans med vissa av luftvärnets samlingar.

Utomhus kommer förhoppningsvis viss "tung" materiel att kunna visas. Dessutom kommer huvuddelen av den tunga luftvärnsmaterielen att visas i ett förrådsmuseum på Skedalahed.

Första museet 1914

Hallands regementes museum har en lång historia. Det första museet inrättades redan 1914 i det av godsägaren Axel Håkansson, Torp, skänkta soldattorpet vid Landaläsön. Torpet har sitt ursprung från roten 1181 Karlstorp av Kullings kompani i Alingsåstrakten. Initiativtagare och förste museiföreståndare var kapten Axel Gyllenhoff. Museet blev kvar vid Landaläsön ända till början av 1980-talet.

Efter flyttning till "Skolhuset på höjden" återöppnades museet den 4 juni 1982. Cirka tio år senare var det dags för flytt igen. I maj 1993 packades museet ner för att den 12 april 1996 invigas i de nuvarande lokalerna, som också kommer att bli cirka tio år gamla.

Tack, Carl-Gustaf!

I samband med flytten kommer Carl-Gustaf Bergenstråhle att avgå som museiföreståndare. Carl-Gustaf har varit föreståndare sedan 1974, i 32 år! Genom Carl-Gustafs och hustru Anns hängivna arbete har regementsmuseet

utvecklats till en betydande kulturinstitution i Halmstad. Tusentals och åter tusentals är de besökare som fått en levande beskrivning av soldatens liv i helg och söcken under de nästan 400 åren av regementets historia.

Fick guldmedalj

Vi är alla skyldiga Carl-Gustaf ett stort tack för det sätt på vilket han levandegjort och bevarat vårt regementes historia och traditioner. Vi hoppas också att även i fortsättningen under många år få tillgång till Carl-Gustafs tjänster i samband att det nya museet växer fram.

För sina insatser tilldelades Carl-Gustaf Luftvärnsregementets förtjänstmedalj i guld i samband med julavslutningen 2005.

Anders Sträng

*F d major vid I 16/Fo31,
ordförande i tidningskommittén,
pågående museiföreståndare*

Kamrater som lämnat vår krets

(som kommit till föreningens kännedom)

Einar Claesson, 81 år, Halmstad

Gustav Johansson, 84 år, Lindome

Ingvar Karlsson, 65 år, Halmstad

Ludvig Kollberg, 96 år, Halmstad

Lars Larsson, 79 år, Långaryd

Carl-Verner Möller, 91 år, Borås

Lennart Paulsson, 84 år, Halmstad

Ture Pettersson, 86 år, Kvibille

Stig Scholander, 74 år, Skarpnäck

Lars Svensson, 80 år, Halmstad

Ture Tejler, 90 år, Borås

Lage Wernstedt, 89 år, Vikbolandet

Börje Wilhelmsson, 77 år, Huskvarna

Ett stort och varmt **TACK** för alla penninggåvor som kommit kamratföreningen till del under det gångna året!

2005 års insamling till tidningsfonden inbringade 21 325 kr.

Vissa av våra medlemmar har tyvärr glömt att meddela namn, och vissa andra har betalat årsavgift trots ständigt medlemskap. Dessa medel har tillförts tidningsfonden.

Axel Ahlfors, Torup
Göran Almgren, Halmstad
Seved Almquist, Lund
Gert Alsenmyr, Västerås
Einar Anderberg, Halmstad
Johan Andersson, Fjärås
Leif Andersson, Halmstad
Rune Andersson, Kungsbacka
S G Andersson, Kvibille
Gunnar Arvidsson, Halmstad
Per Asklund, Laholm
Stig Asterling, Halmstad
Torsten Atterbom, Särö
Bertil Augustsson, Kristinehamn
N-E Axén, Kungsbacka
Rolf Axius, Halmstad
Fredrik Bagge, Hyltebruk
C-A Bengtsson, Halmstad
Ivar Bengtsson, Getinge
Lars Bengtsson, Drottningsskär
Leif Bengtsson, Höllviken
Sven Bengtsson, Halmstad
C-G Bergensträhle, Halmstad
Leif Bergqvist, Hamneda
Oscar Bergqvist, Borås
Carl Berthag, Halmstad
Sven Berthag, Slöinge
Daniel Bildt, Stockholm
K B Bjering, Halmstad
Åke Bjerngren, Karlskrona
H-L Blom, Tvååker
Leif Blommegård, Getinge
Hans Boije, Helsingborg
Börje Bredahl, Falkenberg

Sture Brink, Halmstad
Raymond Brisenfeldt, Halmstad
Barbro Brunander, Halmstad
Yngve Bävholm, Kullavik
Jan Börjesson, Göteborg
Lennart Börjesson, Varberg
Leif Carlberg, Göteborg
Sven Carlsson, Hyltebruk
Bert Carlsson, Grevie
Göran Carlsson, Ullared
Ingemar Carlsson, Täby
S-E Carlsson, Halmstad
Hans Christensson, Halmstad
Kjell Christofferson, Getinge
L-O Dahlin, Långås
Per Dahlöf, Råå
Eric Djuräng, Haverdal
Sven Dörning, Halmstad
Ulf Edström, Djursholm
Anders Eidergård, Getinge
K-E Einerth, Halmstad
Nils Ek, Eslöv
Jan Ekberg, Halmstad
Karl Eklöf, Eksjö
Kerstin Ericson, Halmstad
Göran Ericsson, Halmstad
Allan Eriksson, Harplinge
Lennart Eriksson, Haverdal
Lennart Eriksson, Kullavik
Lennart Eriksson, Kvibille
Mats Eriksson, Stockholm
Hans Erlandsson, Kungsbacka
Harald Erling, Glumslöv
Gunne Ewald, Halmstad

Jens Flenner, Gullbrandstorp
Martin Folestam, Malmö
Lars Folkesson, Halmstad
Uno Friberg, Ängelholm
K-A Fällgren, Laholm
Bo Gardahl, Halmstad
Lennart Gnistfeldt, Tvååker
Ingemar Gottfridsson, Laholm
L-G Grahn, Halmstad
Ingvar Green, Lindome
Gert Grotte, Halmstad
Christer Gunnarsson, Halmstad
Arne Gustafsson, Falkenberg
Greger Gustafsson, Tyringe
Gunilla Gustafsson
Hans Gustafsson, Halmstad
N-E Haag, Bandhagen
Bertil Hagelqvist, Göteborg
Hans Hallberg, Falkenberg
Britt Hallgren, Halmstad
Lars Hallgren, Gunnilse
Bengt Hammarberg, Kungsbacka
Anders Hansson, Oskarström
Bertil Hansson, Halmstad
C-E Heiner, Halmstad
Gunnar Hejnebo, Varberg
Bo Hilding, Stockholm
P-A Hjern, Askim
Gunnar Holmqvist, Angered
Ulf Holmström, Halmstad
Kurt Hornwall, Karlstad
Rune H-son, Halmstad
Gunnar Hyllén-Cavallius, Ängelholm

Johan Håkansson, Halmstad	Göran Lundahl, Gullbrandstorp	K E Rosén, Vällingby
Sune Håkansson, Halmstad	Roland Lundén, Torsåker	Johan Rydén, Halmstad
K-E Håmark, Varberg	Anton Lundgren, Haverdal	Stefan Røjelid, Rabbalshede
Börje Hägge	Sven Lundqvist, Laholm	Tyko Rös, Halmstad
Agne Ivarsson, Ullared	Klas Löfgren, Sundsvall	Jan Sandberg, Falkenberg
Ulf Iversen, Kungsbacka	Bengt Malmsten, Halmstad	Bengt Selander, Stockholm
Peter Jacobsson, Holm	Ulf Malmsten, Askim	Väinö Sirviö, Slöinge
Ronny Jacobsson, Mellbystrand	Arvid Melin, Sollentuna	Ola Sjögren, Halmstad
Ingvar Jakobsson, Tvååker	C-G von Mentzer, Halmstad	Catharina Sjöholm, Halmstad
Einar Janson, Fegen	Rune Morell, Laholm	Rune Sjöholm, Halmstad
Erik Johansson, Kungsbacka	Arne Månsson, Halmstad	Torgny Sjöholm, Borås
K-A Johansson, Falkenberg	Per Månsson, Ystad	Sjölin, Halmstad
Yngve Johansson, Kristinehamn	Stig Möller, Malmö	Kaj Sjösten, Halmstad
Hans Jonsson, Kungsbacka	Tage Nilson, Harplinge	Björn Smedmark, Täby
Ingegerd Jonsson, Halmstad	Göran Nilsson, Halmstad	Rolf Stibrant, Västerås
Peter Jonsson, Halmstad	Knut Nilsson, Laholm	Christina Stjernfeldt, Halmstad
Ulf Josefsson, Halmstad	Yngve Nilsson, Örebro	Bengt Strand, Halmstad
Sven Jägervall, Halmstad	Örjan Nilsson, Halmstad	Gunnar Strandqvist, Halmstad
Jan Jönsson, Halmstad	Benny Nord, Halmstad	Elon Strömberg, Malmö
S-A Jönsson, Halmstad	Nils Nordestad, Åled	Lars Svensson, Halmstad
Ulf Jönsson, Simlångsdalen	Roland Norrman, Laholm	Lennart Svensson, Halmstad
Torsten Kahlow, V Frölunda	Bo Noråker, Ullared	Sven Svensson, Halmstad
Jan Karlsson, Halmstad	Ingvar Ohnell, Mölle	Bo Söderberg, Örebro
K-E Karlsson, Sigtuna	Eva Okfors, Halmstad	Håkan Söderberg, Slöinge
L A Karlsson, Oskarström	Allan Olsson, Kalix	Yngve Söderberg, Halmstad
Rune Karlsson, Halmstad	H-B Oskarsson, Fjärås	Sven Thelander, Linköping
Kurt Kaschner,	L-G Oskarsson, Åsa	Henry Thersthol, Lerum
Skummeslövsstrand	Ingvar Ottoson, Karlskrona	C-G Thölin, Lund
Sidney Kullberg, Bromma	Enoch Persson, Simlångsdalen	Bengt Truedsson, Laholm
Per Källström, Harplinge	Henry Persson, Falkenberg	Lennart Törnqvist, Stockholm
Ebbe Larsson, Halmstad	Magnus Persson, Kungsbacka	Håkan Wallin, Halmstad
Lars Larsson, Långaryd	Thomas Persson, Varberg	Lena Wallin, Halmstad
Leif Larsson, Eldsberga	Stig Pettersson, Vallberga	Lennart Wennberg, Huddinge
Magnus Larsson, Oskarström	Stefan Petzäll, Halmstad	Lage Wernstedt, Vikbolandet
Orvar Larsson, Halmstad	C-G Pfeiff, Helsingborg	Arne Westergren, Halmstad
Orvar Larsson, Halmstad	Jan Possfeldt, Halmstad	Kenneth Wijk, Simlångsdalen
C-E Lindgren, Gullbrandstorp	P-O Qvist, Halmstad	Rolf Wittesjö, Torekov
Claes Lindoff, Halmstad	Rolf Ramber, Halmstad	Jan Wozniak, Halmstad
Erik Lindqvist, Malmö	Erik Ranke, Halmstad	Irma Öhman, Varberg
Bo Loggarfve, Halmstad	Eric Rasmusson, Halmstad	Erik Österberg, Varberg
B-G Ludvigsson, Halmstad	Bertil Richardsson, Halmstad	